

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Інформатика)

освітньо-професійна програма Середня освіта (Інформатика)

Кременець - 2020

Безносюк О.О. Основи науково-педагогічних досліджень [робоча програма з нормативної навчальної дисципліни для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика)] /– О.О. Безносюк, Кременець, 2020. – 21 с.

Розробник: **Безносюк Олександр Олександрович**, кандидат педагогічних наук, професор Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології
Протокол № 1 від 31.08.2020 року

В.о. завідувача кафедри
педагогіки та психології

Н.М. Савелюк

“31” _____ серпня _____ 2020 року

Вступ

Анотація. Вивчення дисципліни «Основи науково-педагогічних досліджень» передбачає формування у здобувачів вищої освіти практичних навичок і вмінь щодо дослідницького процесу, сприяння розвитку професійних компетенцій, спрямованих на вирішення наукових проблем, а також засвоєння студентами сукупності методологічних знань щодо призначення, змісту, функцій, принципів та організації дослідницької роботи, розвиток наукового мислення в організації та проведенні наукових досліджень, уміння визначати науковий апарат дослідження та планувати і проводити педагогічний експеримент

Ключові поняття: основи науково-педагогічних досліджень, гуманітаризація освіти, студент, навчання, розвиток, виховання.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 01 Освіта	Нормативна	
Змістових модулів – 3	Спеціальності: 014 Середня освіта (Інформатика)	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – науковий реферат		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента – 3,3	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Лекції	
		16 год.	2
		Практичні, семінарські	
		18 год.	6
		Лабораторні	
		-	-
Самостійна робота			
56 год.	82 год.		
		Вид контролю: залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 38% / 62%, для заочної форми навчання – 11% / 89%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – викладання освітнього компоненту «Основи науково-педагогічних досліджень» полягає у ґрунтовному вивченні здобувачами вищої освіти теоретико-методологічних основ наукового дослідження, ознайомлення із процесом наукового пізнання та творчості, оволодіння комплексною методикою самостійного наукового дослідження.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основи науково-педагогічних досліджень» є:

– ознайомлення здобувачів вищої освіти із теоретико-методологічними засадами сучасної науки, її понятійно-термінологічним апаратом, особливостями процесу наукового пізнання, основними методами та засобами наукового дослідження, вимогами до оприлюднення, оформлення та апробації результатів наукового дослідження;

– опанування здобувачами вищої освіти теоретичного та методичного матеріалу та закріпленні його на практичних й семінарських заняттях, формуванні умінь і навичок самостійного наукового дослідження;

– відпрацювання умінь та навичок студентів щодо складання програми дослідження, підбору інформаційних джерел, вибору методики і методів, узагальнення результатів та оформлення матеріалів дослідження, публікації та апробації основних положень самостійної науково-дослідної роботи;

– закріплення набутих знань, умінь і навичок щодо методики дослідження, узагальнення результатів обстежень, написання реферату, оформлення наукових впроваджень.

Вивчення курсу «Основи науково-педагогічних досліджень» спрямоване на формування у студентів наступних професійних компетентностей:

1. Загальні компетентності

(ЗК1) Знання і розуміння предметної області та професійної діяльності.

(ЗК7) Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, що виникають в процесі професійної діяльності; приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

(ФК11) Здатність керуватися у професійно-педагогічній діяльності міжнародними та вітчизняними нормативно-правовими документами.

Після завершення курсу «Основи науково-педагогічних досліджень» здобувач вищої освіти повинен:

ПРН5. Демонструвати знання психолого-педагогічних і комунікаційних теорій, теорії виховання, основних напрямків та перспектив розвитку освіти та педагогічної науки в Україні.

ПРН10. Вміти використовувати різноманітні ресурси для пошуку потрібної інформації, критично аналізувати й опрацьовувати інформацію з метою використання її у сфері професійної діяльності із дотриманням принципів академічної доброчесності.

ПРН12. Вміти обирати інформаційно-комунікаційні та Internet-технології для розв'язання конкретних завдань.

ПРН18. Усвідомлювати соціальну значущість майбутньої професії, необхідність подальшого навчання, вивчення, аналізу, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду, систематично підвищувати свою професійну кваліфікацію.

Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

Тема 1. Поняття технології педагогічних дослідження та його розвиток у сучасній педагогічній науці.

Загальні відомості про суть та методи наукового пізнання. Об'єкт та предмет наукового пізнання. Основні методи емпіричного та теоретичного наукового дослідження.

Системний підхід у науковому дослідженні. Технологія підготовки та проведення педагогічного дослідження. Технології у роботі педагога.

Тема 2. Теоретичні засади організації та проведення педагогічних досліджень.

Поняття «педагогічне дослідження». Структура процесу педагогічного дослідження та загальна характеристика його основних етапів. Вибіркова сукупність об'єктів педагогічного дослідження.

Тема 3. Експеримент як складова частина наукового дослідження -педагогічної діяльності.

Поняття експериментального методу в педагогічних дослідженнях, його види. Особливості педагогічного експерименту та його структура. Етапи педагогічного експерименту та їх планування.

Тема 4. Метод спостереження у педагогічних дослідженнях.

Значення та особливості наукового спостереження; його переваги та недоліки. Класифікація спостережень. Методика та етапи організації спостереження у педагогічних дослідженнях.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

Тема 5. Методи опитування у педагогічних дослідженнях.

Інтерв'ю як різновид опитувальних методів. Загальна характеристика методу анкетування. Вимоги об'єктивності, надійності та валідності до опитувальних методів.

Тема 6. Рейтингові методи у педагогічних дослідженнях

Поняття рейтингового методу, його переваги та недоліки. Види методів рейтингу та методики їх застосування в педагогічному дослідженні. Метод самооцінки як окремий вид рейтингу.

Тема 7. Методи аналізу документів. Продуктів діяльності та літературних джерел у педагогічних дослідженнях.

Особливості роботи над архівними документами. Методи аналізу змісту педагогічних документів. Проективні методи вивчення продуктів діяльності людини.

Тема 8. Методи соціометрії, тестові методики педагогічних досліджень.

Загальна характеристика соціометричного методу. Методика застосування соціометричних методів. Тестові методики педагогічного дослідження: поняття, види, етапи проведення та вимоги.

Тема 9. Обробка та оформлення результатів педагогічного дослідження.

Методи зведення та обробки результатів педагогічних досліджень. Табличні та графічні методи зведення результатів педагогічного дослідження. Статистичні методи обробки результатів педагогічного дослідження. Форми узагальнення результатів педагогічних досліджень. Правила оформлення списку літературних джерел.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	с.р.	інд		л	п	лаб	с.р.	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади педагогічних досліджень												
Тема 1	10	2	2	-	6	-	9	-	-	-	9	-
Тема 2	10	2	2	-	6	-	13	2	2	-	9	-
Тема 3	10	2	2	-	6	-	11	-	2	-	9	-
Тема 4	10	2	2	-	6	-	8	-	-	-	8	-
Разом за змістовим модулем 1	40	8	8	-	22	-	41	2	4	-	35	-
Змістовий модуль 2. Загальна характеристика методів педагогічних досліджень												
Тема 5	10	2	2	-	6	-	9	-	-	-	9	-
Тема 6	10	2	2	-	6	-	9	-	-	-	9	-
Тема 7	10	2	2	-	6	-	9	-	-	-	9	-
Тема 8	12	2	2	-	8	-	11	-	-	-	11	-
Тема 9	8		2	-	6	-	11	-	2	-	9	-
Разом за змістовим модулем 2	50	8	10	-	14	-	49	-	2	-	45	-
Усього годин	90	16	18	-	56	-	90	2	6		82	-

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Поняття технології педагогічних дослідження та його розвиток у сучасній педагогічній науці	2	-
2	Теоретичні засади організації та проведення педагогічних досліджень	2	2
3	Експеримент як складова частина наукового дослідження - педагогічної дійсності	2	2
4	Метод спостереження у педагогічних дослідженнях	2	-
5	Методи опитування у педагогічних дослідженнях	2	-
6	Рейтингові методи у педагогічних дослідженнях	2	-
7	Методи аналізу документів. Продуктів діяльності та літературних джерел у педагогічних дослідженнях	2	-
8	Методи соціометрії, тестові методики педагогічних досліджень	2	-
9	Обробка та оформлення результатів - педагогічного дослідження	2	2
Разом		18	6

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №1
ПОНЯТТЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЙОГО
РОЗВИТОК У СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ НАУЦІ

Ключові поняття теми: науковість, об'єктивність, поетапність, методи інтерпретації одержаних даних, етика дослідника, системний підхід, дослідницькі вміння.

ПЛАН

- 1.1. Загальні відомості про суть та методи наукового пізнання. Об'єкт та предмет наукового пізнання.
- 1.2. Основні методи емпіричного та теоретичного наукового дослідження.
- 1.3. Системний підхід у науковому дослідженні.
- 1.4. Технологія підготовки та проведення педагогічного дослідження
- 1.5. Технології у роботі педагога

Запитання і завдання для самостійної роботи

1. Які Ви знаєте загальні відомості про суть та методи наукового пізнання?
2. Визначте об'єкт та предмет наукового пізнання.
3. Які Ви знаєте основні методи емпіричного та теоретичного наукового дослідження.
4. Що таке системний підхід у науковому дослідженні.
5. У чому полягає технологія підготовки та проведення педагогічного дослідження?
6. Назвіть і охарактеризуйте основні етапи технології у роботі педагога

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Безносюк О.О., Плахотнік О.В. Технології соціально-педагогічних досліджень : навчально-методичний посібник К.: Інфодрук, 2014. 267 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
3. Ковальчук В. В., Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2004. 156 с.
4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид. випр. та доп. К. : Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
5. Максименко С. Д. Основи наукових досліджень. К. : Лібра, 2011. 198 с.
6. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. К. : Знання, 2003. 98 с.
7. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2000. 152 с.
8. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 2.
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ

Ключові поняття теми: науковість, об'єктивність, педагогічне дослідження, дослідницькі вміння.

- 2.1. Поняття «педагогічне дослідження».
- 2.2. Структура процесу педагогічного дослідження та загальна характеристика його основних етапів.
- 2.3. Вибіркова сукупність об'єктів педагогічного дослідження.

Запитання і завдання для самостійної роботи .

Завдання для самоперевірки

Виберіть правильну відповідь:

помилкові результати

1. «Негативні результати досліджень», помилкові результати досліджень» - це поняття:

- а) тотожні;
- б) різні.

2. З чого починається наукове дослідження:

- а) з постановки теми або проблеми;
- б) з визначення завдань дослідження;
- в) з формулювання гіпотези.

3. Від чого залежить результативність дослідження:

- а) від актуальності обраної теми;
- б) від великого об'єму вибірки дослідження;
- в) від правильно складеної програми дослідження;
- г) від вдалого і обгрунтованого вибору теми.

4. Результатом вивчення стану досліджуваної проблеми може бути:

- а) бібліографічний список опрацьованих літературних джерел;
- б) виписки із опрацьованих матеріалів;
- в) реферат чи конспект опрацьованого матеріалу.

5. Перед складанням програми дослідження необхідно:

- а) уточнити проблему і тему дослідження;
- б) поставити мету дослідження;
- в) обгрунтувати актуальність дослідження;
- г) сформулювати гіпотезу;
- д) визначити завдання дослідження.

6. Чи правильне твердження: «Емпіричним дослідженням більш характерна дедуктивна форма гіпотези, а теоретичним дослідженням - індуктивна гіпотеза»?

- а) правильне;
- б) неправильне.

7. Теоретичному аналізу результату дослідження передую:

- а) формулювання гіпотези;
- б) підбір відповідних методів дослідження;
- в) систематизація і впорядкування зібраних матеріалів,
- г) перевірка їх достовірності.

8. Рекомендована кількість висновків у соціально-педагогічних дослідженнях:

- а) до 3-х;
- б) більше 10-ти;
- в) 5-10.

9. Репрезентативність вибірки - це:

- а) властивість бути моделлю основної популяції за визначеними ознаками;
- б) властивість змінюватися;
- в) це стратифікована вибірка,

10. Назвіть основні види вибіркової сукупності досліджуваних об'єктів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Безносюк О.О., Плахотнік О.В. Технології соціально-педагогічних досліджень : навчально-методичний посібник К.: Інфодрук, 2014. 267 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
3. Ковальчук В. В., Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2004. 156 с.
4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид. випр. та доп. К. : Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
5. Максименко С. Д. Основи наукових досліджень. К. : Лібра, 2011. 198 с.

6. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. К. : Знання, 2003. 98 с.
7. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2000. 152 с.
8. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 3. ЕКСПЕРИМЕНТ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ - ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯНОСТІ

Ключові поняття теми: науковість, об'єктивність, експериментальний метод, дослідницькі вміння.

- 3.1. Поняття експериментального методу в педагогічних дослідженнях, його види.
- 3.2. Особливості педагогічного експерименту та його структура.
- 3.3. Етапи педагогічного експерименту та їх планування.

Запитання і завдання для самостійної роботи . Тест для самоперевірки

Вибрати правильну відповідь:

1. Основними ознаками експерименту є:
 - а) втручання експериментатора в систему об'єктивної реальності;
 - б) планове введення відносно ізольованого експериментального фактору;
 - в) планомірний контроль за всіма існуючими факторами;
 - г) ефект зміни залежних змінних.
2. Чи правильне визначення: Незалежна експериментальна змінна(експериментальний фактор) - це та, яку змінює експериментатор?
 - а) правильне;
 - б) хибне.
3. Виберіть ті поняття, що характеризують структуру експерименту:
 - а) експериментатор;
 - б) популяція (репрезентативна вибірка);
 - в) програма експерименту;
 - г) експериментальний фактор;
 - д) експериментальна ситуація;
 - ж) експериментальний об'єкт.
4. Чи правильне визначення: Залежна експериментальна змінна – це фактор, що залишається незмінним в результаті введення незалежної змінної?
 - а) правильне;
 - б) хибне.
5. Чи вірно, що при традиційному експерименті змінюється одна не залежна змінна, а при факторному експерименті змінюється одночасно декілька незалежних змінних:
 - а) так;
 - б) ні.
6. Чи правильно, що констатуючий експеримент передбачає активний, цілеспрямований вплив на досліджуваних для того, щоб розвинути у них певні якості, властивості і т.п.
 - а) так; б) ні.

7. Чи правильно, що формуючий експеримент передбачає виявлення основних особливостей чи рівнів розвитку якостей особистості, констатує зв'язок причин і наслідків її поведінки:

- а) так;
- б) ні.

8. Процес експериментального дослідження починається з:

- а) постановки проблеми і утворення наукової гіпотези;
- б) формування вибірки;
- в) визначення системи методів збору емпіричного матеріалу;
- г) визначення проблеми та основних завдань.

9. Для педагогічного експерименту рекомендується формувати мінімальну вибірку:

- а) менше 30 осіб;
- б) 25-30 осіб;
- в) 100 осіб і більше.

10. В соц.-пед. дослідженнях експеримент виступає:

- а) як самостійний метод;
- б) поєднується з іншими методами.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Безносюк О.О., Плахотнік О.В. Технології соціально-педагогічних досліджень : навчально-методичний посібник К.: Інфодрук, 2014. 267 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
3. Ковальчук В. В., Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2004. 156 с.
4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид. випр. та доп. К. : Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
5. Максименко С. Д. Основи наукових досліджень. К. : Лібра, 2011. 198 с.
6. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. К. : Знання, 2003. 98 с.
7. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2000. 152 с.
- Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 4. МЕТОД СПОСТЕРЕЖЕННЯ У ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Ключові поняття теми: науковість, об'єктивність наукове спостереження, дослідницькі вміння.

- 4.1. Значення та особливості наукового спостереження; його переваги та недоліки.
- 4.2. Класифікація спостережень.
- 4.3. Методика та етапи організації спостереження у педагогічних дослідженнях.

Запитання і завдання для самостійної роботи .

Тест для самоперевірки

1. Коефіцієнт збігу $C = N/O$ показує наскільки збігаються:

- а) результати спостережень кількох дослідників;
- б) результати спостережень в різний час з однаковою програмою.

2. Чи правильно сказати, що C , як метод соц.-пед. досліджень не розкриває внутрішніх сторін пед. явищ та об'єктів, не забезпечує повної об'єктивності інформації:

- а) правильно;
- б) неправильно.

3. Визначте основні ознаки наукового спостереження:

- а) С. повинно бути спрямоване на соціально-значущі моменти;
- б) С. повинно проводитись організовано і систематизовано;
- в) С. завжди вимагає максимального збору інформації (фото, кіно, магнітофон та ін.);
- г) результати С. повинні чітко фіксуватись і без затрати праці піддаватись відтворенню.

4-5. Сформууйте правильну послідовність етапів наукового спостереження (записати послідовність буквами):

- а) обробка та інтерпретація одержаної інформації;
- б) визначення мети спостереження;
- в) проведення спостереження;
- г) вибір об'єкта спостереження;
- д) корекція програми спостереження; е) уточнення предмета спостереження;
- ж) здійснення пілотажного, пробного спостереження;
- з) планування ситуацій спостереження; і) прогнозування можливих помилок С; к) підбір способів спостереження;
- л) вибір способів реєстрації досліджуваного матеріалу; м) визначення тривалості і кількості спостережень.

б. Виберіть з переліку ті твердження, що описують недоліки С:

- а) суб'єктивність;
 - б) збереження природних умов діяльності;
 - в) неможливість контролювати і впливати на спостережувану ситуацію;
 - г) можливе використання різноманітних технічних засобів;
 - д) не потребує попередньої згоди досліджуваних.
7. Перед початком С. дослідник має найперше з'ясувати:

- а) на яке питання повинно дати відповідь С;
- б) в яких умовах має здійснюватись С;
- в) яка кількість С. потребується для формулювання висновків;
- г) вибрати об'єкт С.

8. Визначте основні відмінності наукового спостереження від житейського;

- а) цілеспрямованість;
- б) планомірність;
- в) С. вербальної діяльності людей, експресивних реакцій та переміщення тіла в просторі;
- г) реєстрація результатів;
- д) оперування системою понять.

9. Назвіть не менше п'яти видів спостереження (за різними основами класифікацій).

10. Які з перелічених операцій можуть застосовуватись для реєстрації результатів С:

- а) система категорій;
- б) побудова графіків;
- в) складання таблиць;
- г) шкала оцінювання (шкала рейтинга).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Безносюк О.О., Плахотнік О.В. Технології соціально-педагогічних досліджень : навчально-методичний посібник К.: Інфодрук, 2014. 267 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
3. Ковальчук В. В., Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2004. 156 с.
4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид. випр. та доп. К. : Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
5. Максименко С. Д. Основи наукових досліджень. К. : Лібра, 2011. 198 с.

6. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. К. : Знання, 2003. 98 с.
7. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2000. 152 с.
Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 5. МЕТОДИ ОПИТУВАННЯ У - СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Ключові поняття теми: *інтерв'ю, анкетування, об'єктивність, надійність, валідність.*

- 5.1. Інтерв'ю як різновид опитувальних методів:
- 5.2. Загальна характеристика методу анкетування:
- 5.3. Вимоги об'єктивності, надійності та валідності до опитувальних методів..

Запитання і завдання для самостійної роботи.

1. Дайте визначення поняття інтерв'ю .
2. Які Ви знаєте етапи організації опитування?
3. Які особливості організації бесіди в соціально-педагогічних дослідженнях;
4. Дайте загальна характеристику методу анкетування:
5. Які Ви знаєте види запитань в анкеті;
6. Які основні правила укладання анкет.
7. Охарактеризуйте вимоги об'єктивності, надійності та валідності до опитувальних методів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Безносюк О.О., Плахотнік О.В. Технології соціально-педагогічних досліджень : навчально-методичний посібник К.: Інфодрук, 2014. 267 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
3. Ковальчук В. В., Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2004. 156 с.
4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид. випр. та доп. К. : Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
5. Максименко С. Д. Основи наукових досліджень. К. : Лібра, 2011. 198 с.
6. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. К. : Знання, 2003. 98 с.
7. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2000. 152 с.
Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 6.

РЕЙТИНГОВІ МЕТОДИ У ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Ключові поняття теми: *науковість, об'єктивність, рейтинговий метод, метод самооцінки, дослідницькі вміння.*

- 6.1. Поняття рейтингового методу, його переваги та недоліки.
- 6.2. Види методів рейтингу та методики їх застосування в педагогічному дослідженні.
- 6.3. Метод самооцінки як окремий вид рейтингу.

Запитання і завдання для самостійної роботи .

1. Що таке рейтинг?
2. Які на Вашу думку переваги та недоліки рейтингового методу.
3. Назвіть види методів рейтингу

4. Які методики застосовуються в педагогічному дослідженні
5. Що таке метод самооцінки?
6. Охарактеризуйте метод незалежних характеристик.
7. Охарактеризуйте метод полярних профілів
8. Охарактеризуйте методику парного порівняння
9. Охарактеризуйте метод експертних оцінок

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Безносюк О.О., Плахотнік О.В. Технології соціально-педагогічних досліджень : навчально-методичний посібник К.: Інфодрук, 2014. 267 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
3. Ковальчук В. В., Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2004. 156 с.
4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид. випр. та доп. К. : Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
5. Максименко С. Д. Основи наукових досліджень. К. : Лібра, 2011. 198 с.
6. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. К. : Знання, 2003. 98 с.
7. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2000. 152 с.
8. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 7.

МЕТОДИ АНАЛІЗУ ДОКУМЕНТІВ. ПРОДУКТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ У ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Ключові поняття теми: науковість, об'єктивність, архівні документи, педагогічні документи, дослідницькі вміння.

- 7.1. Особливості роботи над архівними документами.
- 7.2. Методи аналізу змісту педагогічних документів
- 7.3. Проективні методи вивчення продуктів діяльності людини.

Запитання і завдання для самостійної роботи .

1. У чому полягає особливості роботи над архівними документами?
2. Приведіть класифікацію архівних історико-педагогічних джерел
3. Які особливості методів аналізу змісту педагогічних документів?
4. З якою метою використовується у педагогіці проективні методи вивчення продуктів діяльності людини?
5. Які два основні завдання потрібно вирішити у роботі над архівними документами?
6. Що таке якісно-кількісний аналіз документів?
7. У чому суть методики кінетичного малюнку сім'ї

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Безносюк О.О., Плахотнік О.В. Технології соціально-педагогічних досліджень : навчально-методичний посібник К.: Інфодрук, 2014. 267 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
3. Ковальчук В. В., Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2004. 156 с.
4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид. випр. та доп. К. : Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
5. Максименко С. Д. Основи наукових досліджень. К. : Лібра, 2011. 198 с.

6. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. К. : Знання, 2003. 98 с.
7. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2000. 152 с.
Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 8. МЕТОДИ СОЦІОМЕТРІЇ, ТЕСТОВІ МЕТОДИКИ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Ключові поняття теми: науковість, об'єктивність, соціометричний метод, тестові методики, дослідницькі вміння.

- 8.1 Загальна характеристика соціометричного методу.
- 8.2 Методика застосування соціометричних методів.
- 8.3 Тестові методики педагогічного дослідження: поняття, види, етапи проведення та вимоги.

Запитання і завдання для самостійної роботи.

1. Дайте загальну характеристику соціометричного методу
2. Дайте визначення та охарактеризуйте :
 - Тести досягнень.
 - Тести розвитку.
 - Тести інтелекту.
 - Тести загальної результативності.
 - Тести шкільної успішності.
 - Спеціальні тести, які визначають професійну придатність та функціональні можливості.
 - Психометричні особистісні тести.
 - Особистісні структурні тести.
 - Тести на інтереси та установки.
 - Клінічні тести.
 - Тести шкільної успішності.
 - Шкільні тести, що виходять за межі окремого предмета.
 - Загальні тести з рідної мови.
 - Тести на правопис.
 - Тести на читання.
 - Тести на словниковий запас.
 - Спеціальні тести з рідної мови.
 - Тести з арифметики та математики.
 - Тести з іноземної мови.
 - Тести з природознавчих дисциплін.
 - 10. Тести з соціальних дисциплін.
 - Комбіновані тести шкільної успішності та професійної придатності.
 - Тести, що визначають рівень розвитку дитини та її готовність до школи.
 - Тести, що визначають дошкільний розвиток дитини.
 - Тести, що визначають готовність дитини до школи.;
 - Тести інтелекту та професійної придатності.
 - Тести інтелекту, індивідуальні тести.
 - Тести інтелекту, групові тести.
 - Спеціальні тести, що перевіряють професійну придатність та здібності учня.
 - Тести на увагу та вміння концентруватися.
 - Спеціальні тести.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Безносюк О.О., Плахотнік О.В. Технології соціально-педагогічних досліджень : навчально-методичний посібник К.: Інфодрук, 2014. 267 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
3. Ковальчук В. В., Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2004. 156 с.
4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид. випр. та доп. К. : Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
5. Максименко С. Д. Основи наукових досліджень. К. : Лібра, 2011. 198 с.
6. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. К. : Знання, 2003. 98 с.
7. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2000. 152 с.
8. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 9. ОБРОБКА ТА ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Ключові поняття теми: науковість, об'єктивність, поетапність, методи інтерпретації одержаних даних, табличні та графічні методи, методика дослідження, дослідницькі вміння.

- 9.1. Методи зведення та обробки результатів педагогічних досліджень
 - 9.1.1. Табличні та графічні методи зведення результатів педагогічного дослідження
 - 9.1.2. Статистичні методи обробки результатів педагогічного дослідження
- 9.2. Форми узагальнення результатів педагогічних досліджень
- 9.3. Правила оформлення списку літературних джерел

Запитання і завдання для самостійної роботи .

1. Дайте загальну характеристику методам зведення та обробки результатів педагогічних досліджень
2. Наведіть приклад табличних та графічних методів зведення результатів педагогічного дослідження
3. Які статистичні методи обробки результатів педагогічного дослідження Ви знаєте?
4. Дайте загальну характеристику формам узагальнення результатів педагогічних досліджень
5. Наведіть приклад оформлення списку літературних джерел

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Безносюк О.О., Плахотнік О.В. Технології соціально-педагогічних досліджень : навчально-методичний посібник К.: Інфодрук, 2014. 267 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
3. Ковальчук В. В., Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2004. 156 с.
4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид. випр. та доп. К. : Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
5. Максименко С. Д. Основи наукових досліджень. К. : Лібра, 2011. 198 с.
6. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. К. : Знання, 2003. 98 с.
7. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2000. 152 с.

8. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ НА СЕМІНАРСЬКИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

1-2 бали – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання для виконання за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання студента є достатньо ґрунтовними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент виявляє вміння рецензувати відповіді інших та опрацьовувати матеріал самостійно.

4 бали – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної учбової діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

5 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Поняття технології педагогічних дослідження та його розвиток у сучасній педагогічній науці	6	9
2	Теоретичні засади організації та проведення педагогічних досліджень	6	9
3	Експеримент як складова частина наукового дослідження - педагогічної дійсності	6	9
4	Метод спостереження у педагогічних дослідженнях	6	8
5	Методи опитування у педагогічних дослідженнях	6	9
6	Рейтингові методи у педагогічних дослідженнях	6	9
7	Методи аналізу документів. Продуктів діяльності та літературних джерел у педагогічних дослідженнях	6	9
8	Методи соціометрії, тестові методики педагогічних досліджень	8	11
9.	Обробка та оформлення результатів - педагогічного	6	9

	дослідження		
Разом		56	82

8. Індивідуальне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це робота, яку студенти виконують в позаурочний час у формі реферату. Навчальний проект подається викладачу, який веде лабораторні заняття не пізніше, ніж за тиждень до проведення модульного контролю. На передостанньому лабораторному занятті студент виступає із усним звітом про виконану роботу (5хв.). Оцінка за навчальний проект є складовою підсумкової оцінки (20 балів).

Написання рефератів має на меті виробити у студентів навички самостійної розробки обраних ними наукових тем, безпосередньої праці з текстами через призму досліджуваної проблематики. Разом із тим, написання реферату передбачає викладення студентами своїх власних думок і свого особистого бачення обраної проблеми та шляхів її розв'язання.

Для того, щоб отримати вищий бал із цього виду роботи потрібно дотримуватись усіх вимог написання реферату.

Вимоги до оформлення реферату:

- 1) титульний аркуш, оформлений відповідно до вимог;
- 2) зміст, що включає вступ, основні питання реферату;
- 3) загальний висновок;
- 4) список використаних джерел в алфавітному порядку.

Обсяг реферату від 10 до 15 сторінок. Повинно загалом бути використано не менше 5 літературних джерел.

Текстові поля: лівий – 25 мм; правий – 15 мм; верхній – 20 мм; нижній – 20 мм. Текст у комп'ютерному варіанті виконується шрифтом – Times New Roman, розміром – 14, міжрядковий інтервал – 1,5.

Контроль за ІНДЗ студента здійснюється у кінці кожного модуля шляхом усного опитування.

Теми для ІНДЗ

1. Історія становлення наук.
2. Науково-технічна революція як прояв перетворення науки в продуктивну силу виробництва.
3. Історія створення Національної академії наук.
4. Наукові центри, відомості про них.
5. Методи емпіричного дослідження.
6. Моделі у науковому дослідженні.
7. Вимоги до проведення наукового дослідження.
8. Послідовність проведення наукового дослідження.
9. Класифікація експериментів.
10. Усний виклад результатів наукових досліджень.
11. Види друкованих праць. Реферат.
12. Табличні методи наукових досліджень, вимоги до них.
13. Розробки різних видів таблиць.
14. Графічні методи обробки експериментальних даних.
15. Складання списку використаних джерел.
16. Загальні відомості про інформацію.
17. Особливості вторинної інформації та її пошук.

Критерії оцінювання індивідуального завдання

10-8	Тему ІНДЗ розкрито; студент вільно володіє навчальним матеріалом, науковою термінологією; знає основні теорії, концепції, причини, прояви й
-------------	---

	наслідки соціально-педагогічних проблем, шляхи та засоби їх запобігання та вирішення, послідовно, грамотно й логічно викладає свої знання; із можливих варіантів відповідей вибирає найкращу. Викладаючи матеріал, самостійно наводить власні приклади. Добре знайомий з основною, а також додатковою літературою. Окрім теоретичних знань, володіє спеціальними вміннями і навичками. Легко знаходить відповіді на нестандартні, несподівані питання.
7-5	Тему ІНДЗ розкрито; студент володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію, однак припускається неточностей. У відповіді прослідковуються порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу.
4-3	Тему ІНДЗ розкрито не повністю; студент дає правильну, однак не повну відповідь, яка не розкриває всього змісту поставленого запитання. Порушує послідовність викладу навчального матеріалу і не здатен пояснити фактів і явищ, на які вказує. Якість знань низька, ступінь сформованості педагогічних умінь і навичок не відповідає вимогам. Студент не вміє навести власні приклади, тобто показати вміння застосування засвоєних знань на практиці. Не може відповісти на додаткові запитання.
2-1	Тему ІНДЗ не розкрито; студент володіє навчальним матеріалом на фрагментарному рівні, припускається істотних помилок при висвітленні ключових понять. Відповідь є дуже поверховою, короткою. Повідомляє лише окремі факти, приклади, висловлює власну думку чи положення з наукових джерел, однак не може їх аргументувати, або науково пояснити.

9. Методи навчання

Основні методи навчання:

- методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності;
- методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

Методичні прийоми навчання:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- рольові ігри;
- індивідуальний підхід як основа особистісно-зорієнтованого навчання.

10. Методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю:

- метод усного контролю (попередній контроль, повторний контроль);
- метод письмового контролю (тематичний контроль, модульний контроль, підсумковий семестровий контроль);
- метод тестового контролю (модульний контроль, підсумковий семестровий контроль);
- метод самоконтролю.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

ЗМ 1 (1-4)	ЗМ 2 (5-9)	ТК	ІНДЗ	Всього
20	25	45	10	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Робоча програма.
2. Опорні конспекти лекцій та семінарських занять.
2. Навчальні посібники.
3. Тестові та контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
4. Засоби підсумкового контролю (тестування).

13. Рекомендована література Основна література

1. Безносюк О.О., Плахотнік О.В. Технології соціально-педагогічних досліджень : навчально-методичний посібник К.: Інфодрук, 2014. 267 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
3. Ковальчук В. В., Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2004. 156 с.
4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид. випр. та доп. К. : Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
5. Максименко С. Д. Основи наукових досліджень. К. : Лібра, 2011. 198 с.
6. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. К. : Знання, 2003. 98 с.
7. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень. К. : Форум, 2000. 152 с.

8. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.

Додаткова література

1. Збірник основних нормативних актів про вищу освіту, наукову діяльність, підготовку та атестацію наукових кадрів: (станом на 01.02.2003 р.). Х. : Гриф, 2003. 335 с.
2. Стеченко, Д. М. Методологія наукових досліджень : підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. К. : Знання, 2007. С. 11-13.
3. Соловійов, С. М. Основи наукових досліджень : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Центр навчальної літератури, 2007. С. 8–14.
4. Крушельницька, О. В. Методологія і організація наукових досліджень : навчальний посібник для вищих навчальних закладів. К. : Кондор, 2006. С. 28–32.
5. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. 5-те вид., стер. К. : Знання, 2006. С. 59–73.
6. Марцин В. С., Міценко Н. Г., Даниленко О. А. та ін. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Л. : Ромус-Поліграф, 2002. 128 с.
7. Мокін Б. І. Методика та організація наукових досліджень : навчальний посібник / Б. І. Мокін, О. Б. Мокін. — Вінниця : ВНТУ, 2014. — 180 с.
10. Омельчук Л. Л. Методичні рекомендації до виконання та оформлення курсових робіт. К. : 2011. 32 с.
8. Основи наукових досліджень : конспект лекцій / укладач Е. В. Колісніченко. Суми : Сумський державний університет, 2012. 83 с.
9. Ростовський В. С. Основи наукових досліджень і технічної творчості : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.]. К. : Центр учбової літератури, 2009. 96 с.